

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

25 липня 2016 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 1525/дп-16

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі:

головуючого - Козьякова С.Ю.,

членів Комісії: Бутенка В.І., Василенка А.В., Весельської Т.Ф., Заріцької А.О., Луцюка П.С., Мішина М.І., Патрюка М.В., Тітова Ю.Г., Устименко В.Є., Шилової Т.С.,

розглянувши дисциплінарну справу, відкриту стосовно судді Приморського районного суду міста Одеси Кравчук Тетяни Станіславівни за зверненням в.о. директора філії ПАТ «Комерційний банк «Інвестбанк» у м. Одесі Сторожука О.Є.,

встановила:

У травні 2014 року на адресу Комісії надійшло звернення в.о. директора філії ПАТ «Комерційний банк «Інвестбанк» у м. Одесі Сторожука О.Є. щодо поведінки судді Приморського районного суду міста Одеси Кравчук Т.С.

У зверненні зазначено, що у провадженні судді Кравчук Т.С. перебувала цивільна справа № 522/2016/14-ц про визнання договору іпотеки недійсним. Під час розгляду цієї справи ПАТ «Комерційний банк «Інвестбанк» в особі філії ПАТ «Комерційний банк «Інвестбанк» у м. Одесі подало заяву від 07 березня 2014 року про забезпечення позову шляхом накладення арешту на предмет іпотеки у порядку частини 5 статті 1057¹ Цивільного кодексу України, згідно з якою, визнаючи недійсним договір застави, який забезпечував виконання зобов'язання позичальника за кредитним договором, суд за заявою кредитодавця накладає арешт на майно, яке було предметом застави. Додатково до цієї заяви банком надано суду пояснення від 17 березня 2014 року та звернуто увагу на те, що накладений на підставі частини 5 статті 1057¹ Цивільного кодексу України арешт на майно підлягає зняттю після виконання зобов'язання повернути кредитодавцю кошти за кредитними договором. Ухвалою суду від 18 березня 2014 року заяву банку про забезпечення позову було задоволено на підставі статей 151 - 153 , 210 Цивільного процесуального кодексу України (загальні умови вжиття заходів забезпечення позову та їх скасування) без урахування спеціальної норми, передбаченої частиною 5 статті 1057¹ Цивільного кодексу України. Рішенням суду від 14 квітня 2014 року було визнано договір іпотеки недійсним та скасовано заходи забезпечення позову, вжиті ухвалою суду від 18 березня 2014 року. Заявник вважає, що суддею Кравчук Т.С. при постановленні цього рішення не враховано спеціальну норму матеріального права, грубо порушено

норми процесуального права та необґрунтовано скасовано заходи забезпечення позову, що могло призвести до завданню банку майнової шкоди.

28 березня 2015 року набрав чинності Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд» (далі - Закон), яким Закон України «Про судоустрій і статус суддів» викладено у новій редакції. Відповідно до пункту 8 Розділу II Закону (Прикінцеві та перехідні положення) заяви та скарги, подані до набрання чинності Законом, а також дисциплінарні провадження щодо суддів, розпочаті до набрання чинності Законом, здійснюються відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції, що діяла на момент подачі відповідної заяви (скарги), відкриття відповідного дисциплінарного провадження.

Ураховуючи наведене, дисциплінарне провадження за даним зверненням здійснюється за Законом України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції 2010 року.

Рішенням Комісії від 27 травня 2016 року № 1074/дп-16 відкрито дисциплінарну справу стосовно судді Приморського районного суду міста Одеси Кравчук Т.С. за зверненням в.о. директора філії ПАТ «Комерційний банк «Інвестбанк» у м. Одесі Сторожука О.Є.

У призначене на 25 липня 2016 року засідання Комісії суддя Кравчук Т.С. не з'явилася, проте надіслала на адресу Комісії додаткові письмові пояснення, повідомивши, що перебуває у щорічній основній відпустці, у зв'язку з чим просила розглядати дисциплінарну справу за її відсутності.

Відповідно до частини 10 статті 86 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у разі неможливості з поважних причин взяти участь у засіданні Вищої кваліфікаційної комісії суддів України суддя, справа стосовно якого розглядається, може надати по суті порушених питань письмові пояснення, які додаються до матеріалів справи. Письмові пояснення судді оголошуються на засіданні Вищої кваліфікаційної комісії суддів України в обов'язковому порядку.

З урахуванням надання суддею Кравчук Т.С. додаткових письмових пояснень та її клопотання Комісія вважає за можливе розглядати дисциплінарну справу за її відсутності з оголошенням наданих суддею пояснень на засіданні Комісії.

Розглянувши дисциплінарну справу, заслухавши доповідача, перевіривши зібрані матеріали, Комісія дійшла висновку про необхідність припинення провадження у справі з таких підстав.

Комісією встановлено, що Постановою Верховної Ради України від 05 червня 2003 року № 957-IV Кравчук Тетяну Станіславівну обрано на посаду судді Приморського районного суду міста Одеси безстроково.

Суддею Приморського районного суду міста Одеси Кравчук Т.С. 10 лютого 2014 року відкрито провадження у справі № 522/2016/14-ц за позовною заявою ОСОБА_1 до ПАТ «КБ «Інвестбанк» в особі філії ПАТ «КБ «Інвестбанк» у м. Одесі, ОСОБА_1, третя особа - ТОВ «Укрфруктопостач», про визнання договору іпотеки недійсним.

До суду 11 березня 2014 року надійшла заява ПАТ «КБ «Інвестбанк» в особі філії ПАТ «КБ «Інвестбанк» у м. Одесі про забезпечення позову шляхом накладення арешту на квартиру, яка є предметом іпотеки, з посиланням на частину 5 статті 1057¹ та частину 1 статті 575 Цивільного кодексу України.

Відповідно до вимог частини 5 статті 1057¹ Цивільного кодексу України, визнаючи недійсним договір застави, який забезпечував виконання зобов'язання позичальника за кредитним договором, суд за заявою кредитодавця накладає арешт на

майно, яке було предметом застави. Такий арешт підлягає зняттю після виконання зобов'язання повернути кредитодавцю кошти за кредитним договором, а у разі визнання кредитного договору недійсним - після виконання зобов'язання повернути кредитодавцю кошти в розмірі, визначеному судом відповідно до частини першої цієї статті.

Частиною 1 статті 575 Цивільного кодексу України визначено, що іпотекою є застава нерухомого майна, що залишається у володінні заставодавця або третьої особи.

До суду 17 березня 2014 року надійшло пояснення ПАТ «КБ «Інвестбанк» в особі філії ПАТ «КБ «Інвестбанк» у м. Одесі до заяви про забезпечення позову, в якому наголошено, що у разі постановлення рішення про задоволення позовних вимог та визнання договору іпотеки недійсним позивачем буде подано це рішення суду до Реєстраційної служби Головного управління юстиції в Одеській області для скасування обтяження і на цій підставі буде скасовано заборону відчуження майна, а банк не зможе повернути 320 000 доларів США, наданих ТОВ «Укрфруктопостач» за кредитним договором. Також у цих поясненнях зазначено, що частиною 5 статті 1057¹ Цивільного кодексу України визначено чіткі дії суду, тобто суду не надано право накладати арешт на майно, а дано конкретну вказівку, що за умови подання заяви кредитодавцем суд накладає арешт на майно.

Ухвалою суду від 18 березня 2014 року заяву представника ПАТ «КБ «Інвестбанк» в особі філії ПАТ «КБ «Інвестбанк» у м. Одесі про забезпечення позову було задоволено та накладено арешт на квартиру, яка є предметом іпотеки. Посилаючись на постанову Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову», статті 151, 152 Цивільного процесуального кодексу України, суд дійшов висновку, що заява про забезпечення позову обґрунтована, доведена та підлягає задоволенню.

Рішенням Приморського районного суду міста Одеси від 14 квітня 2014 року у справі № 522/2016/14-ц задоволено позов ОСОБА_1, визнано недійсним договір іпотеки та скасовано арешт на квартиру, накладений ухвалою Приморського районного суду міста Одеси від 18 березня 2014 року.

Рішенням апеляційного суду Одеської області від 11 червня 2014 року задоволено апеляційну скаргу директора філії ПАТ «КБ «Інвестбанк» у м. Одесі Кучеренка В.Л., скасовано рішення Приморського районного суду міста Одеси від 14 квітня 2014 року та ухвалено нове рішення про відмову у задоволенні позову. Суд апеляційної інстанції вказав, що позивачем не надано суду жодного доказу щодо реєстрації будь-якої частки спірної нерухомості як на час укладання договору іпотеки, так і на теперішній час в органах БТІ до 2012 року та у державному реєстрі речових прав після 2012 року. За цих обставин колегія суддів апеляційного суду вважала, що на момент подання позову ОСОБА_1 не був співвласником предмету іпотеки.

Ухвалою Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 17 вересня 2014 року було задоволено касаційну скаргу ОСОБА_1, рішення апеляційного суду Одеської області від 11 червня 2014 року скасовано, а рішення Приморського районного суду міста Одеси від 14 квітня 2014 року залишено в силі. Суд касаційної інстанції дійшов висновку, що, скасовуючи рішення місцевого суду, апеляційний суд вдався до переоцінки доказів, які були досліджені місцевим судом, та, не досліджуючи нових доказів, дійшов

помилкового висновку про те, що на момент подання позову ОСОБА_1 не був співвласником предмету іпотеки.

Директор філії ПАТ «КБ «Інвестбанк» у м. Одесі Кучеренко В.Л. 22 жовтня 2014 року звернувся до Приморського районного суду міста Одеси із заявою про накладення арешту на майно у порядку частини 5 статті 1057¹ Цивільного кодексу України.

Ухвалою Приморського районного суду міста Одеси від 17 листопада 2014 року в задоволенні зазначеної заяви відмовлено. Суд першої інстанції вказав, що відповідно до положень статті 1057¹ Цивільного кодексу України суд накладає арешт під час проголошення рішення за заявою кредитодавця, проте під час слухання справи у суді першої інстанції ПАТ «КБ «Інвестбанк» в особі філії ПАТ «КБ «Інвестбанк» у м. Одесі такої заяви заявлено не було, а порядок накладення арешту після ухвалення рішення судом законодавством не передбачено.

Ухвалою апеляційного суду Одеської області від 04 березня 2015 року було задоволено апеляційну скаргу ПАТ «КБ «Інвестбанк», скасовано ухвалу Приморського районного суду міста Одеси від 17 листопада 2014 року та постановлено нову ухвалу, якою задоволено заяву ПАТ «КБ «Інвестбанк» та накладено арешт на квартиру, яка є предметом іпотеки, до виконання зобов'язань щодо виконання кредитного договору. Судовою колегією апеляційного суду встановлено, що справа розглядалася в суді першої інстанції з 05 лютого 2014 року, 11 березня 2014 року банк подав заяву про накладення арешту на предмет іпотеки в порядку частини 5 статті 1057¹ Цивільного кодексу України, яку доповнив 17 березня 2014 року. Відповідно до рішення Приморського районного суду міста Одеси від 14 квітня 2014 року, яке набрало законної сили, визнано недійсним договір іпотеки та скасовано арешт на предмет іпотеки (квартиру), накладений ухвалою Приморського районного суду міста Одеси від 18 березня 2014 року. Таким чином, суд першої інстанції при ухваленні рішення не вирішив питання за заявою представника банку про забезпечення позову. В теперішній час зобов'язання повернути кредитодавцю кошти за кредитним договором не виконано, а якщо не буде накладений арешт на квартиру, існує реальна загроза невиконання умов кредитного договору щодо повернення коштів. Цей арешт повинен бути застосований, оскільки в разі несплати коштів за кредитним договором банк не зможе захистити свої майнові права. Після повернення коштів за кредитним договором такий арешт знімається.

У своїх письмових поясненнях суддя Кравчук Т.С. зазначила, що при постановленні 17 листопада 2014 року ухвали про відмову в накладенні арешту на майно вона керувалася положеннями частини 3 статті 151 Цивільного процесуального кодексу України, в якій зазначено, що забезпечення позову допускається на будь-якій стадії розгляду справи, якщо нежиття заходів забезпечення може утруднити чи зробити неможливим виконання рішення суду. Враховуючи, що заява про накладення арешту була подана після ухвалення судом рішення, тобто розгляд справи було завершено, суд не мав можливості вжити заходи забезпечення позову.

Проте заява філії ПАТ «КБ «Інвестбанк» у м. Одесі про накладення арешту на майно подавалася не в порядку статті 151 Цивільного процесуального кодексу України, а на підставі частини 5 статті 1057¹ Цивільного кодексу України, вимоги якої суддя Кравчук Т.С. так і не виконала не при ухваленні 14 квітня 2014 року рішення у справі № 522/2016/14-ц, не під час постановлення 17 листопада 2014 року ухвали у цій справі.

Також суддя Кравчук Т.С. надіслала до Комісії додаткові письмові пояснення та вказала, що, враховуючи положення частини 4 статті 87 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» вплив строк для застосування до неї дисциплінарного стягнення. Суд апеляційної інстанції, переглянувши ухвалу Приморського районного суду міста Одеси від 17 листопада 2014 року, не встановив суттєвих або грубих порушень судом першої інстанції норм матеріального та процесуального права, передбачених частиною 2 статті 83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів». Відмова суду у задоволенні заяви про накладення арешту на майно не призвела до невідворотних наслідків щодо відчуження нерухомого майна, оскільки на це майно було накладено арешт у зв'язку з розглядом інших справ.

Однак з огляду на значний стаж роботи Кравчук Т.С. на посаді судді Комісія вважає, що ігнорування нею вимог частини 5 статті 1057¹ Цивільного кодексу України є не помилка, а неналежне ставлення судді до своїх службових обов'язків. Та обставина, що виявлені у судді Кравчук Т.С. порушення під час розгляду справи № 522/2016/14-ц не призвели до настання негативних наслідків не звільняє її від відповідальності.

Статтею 1 Цивільного процесуального кодексу України передбачено, що завданнями цивільного судочинства є справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ з метою захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави.

Суддею Кравчук Т.С. під час розгляду справи № 522/2016/14-ц не вирішено питання накладення арешту на майно за поданою ПАТ «КБ «Інвестбанк» в особі філії ПАТ «КБ «Інвестбанк» у м. Одесі заявою у порядку частини 5 статті 1057¹ Цивільного кодексу України, чим відмовлено вказаному товариству у доступі до правосуддя.

Згідно з пунктом 1 частини 1 статті 83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності у порядку дисциплінарного провадження з підстав істотних порушень норм процесуального права при здійсненні правосуддя, пов'язаних, зокрема, з відмовою у доступі особи до правосуддя з підстав, не передбачених законом.

Відповідно до частини 2 статті 83 зазначеного Закону скасування або зміна судового рішення не тягне за собою дисциплінарної відповідальності судді, який брав участь у його ухваленні, крім випадків, коли порушення допущено внаслідок умисного порушення норм права чи неналежного ставлення до службових обов'язків.

Установлені судом апеляційної інстанції та проведеною перевіркою обставини свідчать про допущення суддею Кравчук Т.С. істотних порушень норм процесуального права під час розгляду заяв філії ПАТ «КБ «Інвестбанк» у м. Одесі про накладення арешту на майно у справі № 522/2016/14-ц, неналежне ставлення судді до своїх службових обов'язків та наявність у її діях ознак дисциплінарного проступку, передбаченого пунктом 1 частини 1 та частиною 2 статті 83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Разом з тим відповідно до частини 4 статті 87 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» дисциплінарне стягнення до судді застосовується не пізніше шести місяців із дня відкриття Вищою кваліфікаційною комісією суддів України провадження в дисциплінарній справі, але не пізніше року з дня вчинення проступку, без урахування часу тимчасової непрацездатності або перебування судді у відпустці.

Оскільки ухвалу у справі № 522/2016/14-ц було постановлено суддею Кравчук Т.С. 17 листопада 2014 року, з урахуванням наданих головою Приморського

районного суду міста Одеси відомостей про час тимчасової непрацездатності та перебування судді Кравчук Т.С. у відпустці після постановлення цієї ухвали річний строк застосування до судді дисциплінарного стягнення сплинув.

Ураховуючи викладене, дисциплінарне стягнення до судді Приморського районного суду міста Одеси Кравчук Т.С. не може бути застосовано, а тому дисциплінарне провадження стосовно неї має бути припинено.

Керуючись статтями 83-87, 91, 97 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Комісія

вирішила:

дисциплінарне провадження стосовно судді Приморського районного суду міста Одеси Кравчук Тетяни Станіславівни припинити.

Рішення Комісії може бути оскаржено до суду в порядку, встановленому процесуальним законом.

Головуючий

С.Ю. Козьяков

Члени Комісії:

В.І. Бутенко

А.В. Василенко

Т.Ф. Весельська

А.О. Заріцька

П.С. Луцюк

М.І. Мішин

М.В. Патрюк

Ю.Г. Тітов

В.Є. Устименко

Т.С. Шилова